

TIẾT 19

- **Học hát :** Bài *Đi cắt lúa*
- **Nhạc lí :** Sơ lược về quãng

I - MỤC TIÊU

- Qua bài hát, HS được biết một làn điệu dân ca của dân tộc Hrê (Tây Nguyên) và biết được sự phong phú, độc đáo của nền ca nhạc dân gian các dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên.

- HS có khái niệm về quãng, phân biệt quãng giai điệu và quãng hoà thanh.
- Tập hát đúng giai điệu, biết hát luyến âm gồm 3 nốt nhạc. Tập hát các nốt nhạc theo giai điệu của một câu hát trong bài.

II - CHUẨN BỊ CỦA GIÁO VIÊN

- Tập hát bài *Đi cắt lúa*.
- Tập đàn giai điệu và phần đệm cho bài hát.
- Tranh ảnh về núi rừng và đồng bào các dân tộc Tây Nguyên, bản đồ Việt Nam.
- Tham khảo thêm một số bài dân ca Tây Nguyên như *Ru em* (dân ca Xơ - đăng), *Bạn ơi lắng nghe* (dân ca Ba-na) ... để giới thiệu cho HS nghe.

III - GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY - HỌC

Nội dung 1 : Dạy hát

1. Giới thiệu bài hát (Xem trong SGK)

Em ơi em ngủ cho ngoan. Đề mẹ đi chặt cây chuối nơi xa ...

- GV hát cho các em nghe trích đoạn một hai làn điệu dân ca Tây Nguyên.

Ví dụ 1 :

RU EM

Dân ca Xơ-dăng

Ví dụ 2 :

Hỡi bạn ơi cùng nhau lắng nghe ! Tiếng dòng suối ngoài xa thì thào ...

BẠN ƠI LẮNG NGHE

Dân ca Ba-na

- GV cho HS tìm trên bản đồ Việt Nam địa danh các tỉnh thuộc Tây Nguyên (Gia Lai, Kon Tum, Đắc Lắc, Đắc Nông, Lâm Đồng).

- Cho HS xem tranh ảnh, hình vẽ để nhận biết trang phục của nam nữ và nhà rông ở Tây Nguyên).

2. Trình bày bài hát

(GV hát hoặc dùng băng nhạc)

3. Hướng dẫn học hát

a) Luyện thanh : Tập thở và luyện mẫu âm theo dàn (thời gian khoảng 1 - 2 phút).

b) Dạy hát từng câu ngắn

- Bài hát gồm 2 câu dài có nhạc điệu hoàn toàn giống nhau, có thể chia thành câu ngắn để tập hát lần lượt như sau :

Dàn em vui hát ca hoà với tiếng chiêng vang lừng

Đón lúa mới về ám no khắp dân bản làng (ê)

Từng dàn em vui hát ca mừng lúa ngát hương (ê)

Đón lúa mới về sương vui khắp dân bản làng (ê).

Lưu ý các tiếng : “hát”, “ám”, “sương” phải luyện âm với 3 nốt nhạc. Tiếng “ê” là tiếng đệm thường gặp trong dân ca Tây Nguyên.

- Khi cho HS vừa hát vừa kết hợp gõ phách đệm cần chú ý 2 chỗ đảo phách ở nhịp thứ 3 - 4 và nhịp thứ 11 - 12.

- Bài hát có nhịp lẩy đà (nhịp thiếp) do đó nếu gõ đệm theo nhịp 2 sẽ gõ vào phách mạnh ở tiếng “vui” (dàn em vui).

Sau khi dạy xong lời ca, GV dàn cho các em nghe lại giai điệu rồi hướng dẫn luyện tập theo từng tổ nhóm và tập hát cá nhân.

Nội dung 2 : Sơ lược về quãng

- GV dàn 2 nốt nhạc khác nhau, cho HS phân biệt nốt cao, nốt thấp (cho nghe một vài ví dụ) từ đó rút ra kết luận thế nào là quãng (khoảng cách về cao độ giữa 2 nốt nhạc).

- Phân biệt quãng giai điệu và quãng hoà âm (GV dàn cho các em nghe). Có thể cho 2 nhóm HS đọc 1 quãng giai điệu rồi sau đó cùng đọc để thể hiện 1 quãng hoà âm.

- Cách gọi tên các quãng :

Tính từ nốt thấp đến nốt cao xem 2 nốt cách nhau mấy bậc thì đó chính là tên quãng. Ví dụ :

Đô - Rê - Mi - Pha

1 2 3 4
Đô - Pha là quãng 4
Đô - Mi là quãng 3

hoặc Son - La - Si - Đô

1 2 3 4
Son - Đô là quãng 4
La - Si là quãng 2

Quãng 8 là 2 nốt cùng tên nhưng cách nhau 8 bậc (Đô - Đô, Rê - Rê ...)

GV nói thêm : Việc xác định tính chất các quãng tương đối phức tạp. Ví dụ : Cùng quãng 2 nhưng có quãng 2 trưởng, 2 thứ ; quãng 5 nhưng có quãng 5 đúng, 5 giảm. Khi nào có điều kiện học sâu về lý thuyết âm nhạc các em sẽ tìm hiểu kĩ về vấn đề này.

Bài tập : Cho HS gọi tên các quãng. Ví dụ : Đô - Son ? (quãng 5) ; Rê - Si ? (quãng 6) v.v ...

